

ZOMERSNOEI HOOGSTAMFRUITBOOMGAARD

Algemeen over bomen

Beeldspraak: 'de boom heeft een levende jas aan die jaarlijks wordt versteld

Wat meer 'to the point'

- de wortel leeft
- het hout is een dood skelet en ook de buitenkant (de bast) is dood
- om het hout heen en onder de bast, groeit een levende laag die naar binnen toe hout afzet en naar buiten toe bast aanmaakt
- die jaarlijkse vernieuwing is op stamdoorsnee zichtbaar als nieuwe groeiring
- in die levende (groene) laag zitten transportwegen van de kroon naar de wortels en andersom
- transport vanuit de wortels omhoog bestaat vooral uit water en mineralen,
- transport omlaag vanuit de bladeren bestaat vooral uit 'suikers' (fotosynthese!), de bouwstoffen voor alle onderdelen van de boom
- in de groeilaag bevinden zich deels zichtbare, deels verborgen knoppen die uitgroeien tot nieuwe scheuten
- groei en zaadvorming wordt gereguleerd met behulp van hormonen
- hormonen in de toppen van scheuten zijn bepalend voor groeikracht (top dominantie)

Over appel en peer

- op of in de bast zien we (bij appel en peer) scheutknoppen (bladknoppen genoemd) en vruchtsporen met vruchtknoppen die vorig jaar zijn aangelegd
- en dit jaar worden alweer de scheutknoppen en vruchtknoppen voor volgend jaar aangelegd
- een deel van de bladknoppen worden scheuten en een deel van de vruchtknoppen komen tot vruchtzetting, niet alles komt 'automatisch' tot ontwikkeling
- vruchtzetting en groei van nieuwe scheuten zijn direct afhankelijk van transporten in de groene laag, en van groeiregulering in de boom zelf
- er is een uitwisseling tussen groei en vruchtzetting, bij sterke groei minder vruchtzetting en andersom
- goede groei en of vruchtzetting zijn verder afhankelijk van veel 'externe' factoren door het seizoen heen (het weer, bestuiving, ziekten en plagen en snoei!)

Zomersnoei

- wintersnoei is vooral gericht op aansporen en aansturen van nieuwe groei, om de jonge boom verder uit te bouwen en bij oudere bomen om de vruchttakken te verjongen (met behoud van goed dragend 2- en 3-jarig hout)
- zomersnoei is veel meer gericht op bijsturen en corrigeren
 - wegnemen van scheuten die lichtinval en luchtcirculatie tussen de (denkbeeldige) etages beperken (meer fruit, mooier fruit, minder ziektes)
 - wegnemen van 'zuigers' die de sapstroom naar fruit aftappen
 - wegnemen van dode en zieke of beschadigde takken
 - evt. ingrijpen in een te zware vruchtzetting (dunnen tak-of vruchtniveau)

Herkenning en betekenis van de onderdelen van de boom

- stam en gesteltakken, de vaste onderdelen die we ongemoeid laten, zij vormen het 'frame' van de boom waarbij – met verschillende argumenten – heel verschillende 'modellen' worden gehanteerd
- aan de buitenkant van de kroon (rondom en bovenop): vruchttakken met jonge scheuten met bladknoppen en met vruchtknoppen, vruchtsporen en op oudere takken ook vertakte clusters van vruchtsporen
- de jonge scheut is flexibel (heeft nog geen hout) en heeft alleen blad met in de oksel van de bladsteel de bladknop die volgend jaar kan uitgroeien tot een nieuwe scheut (was scheutknop geen betere naam geweest?),
- het komt regelmatig voor dat jonge scheuten een eindstandige vruchtknop hebben, verschilt per ras en groeiseizoen
- de oudere delen van de vruchttak zijn stijver (hebben al een houten kern) en hebben vaak vruchtsporen met een kransje van bladeren (het éénjarige deel), of naarmate de tak ouder wordt meer en meer vertakte vruchtsporen (kronkelhout) met hoge bezetting van vruchtknoppen en verhoudingsgewijs weinig blad
- elke jonge scheut (mits zonder vruchtknop aan het eind) is een saptrekker die sap naar en door de vruchttak trekt
- staat die saptrekker op een verkeerde plaats waardoor hij transport naar de vruchttakken aftapt en alleen zelf profiteert dan noemen we het een zuiger,
- zuigers – oftewel verkeerd geplaatste saptrekkers - staan vaak in het midden van de boom tot en met halverwege de gesteltakken
- ook aan de buitenkant van de kroon, eindstandig op de vruchttakken, kan sprake zijn van veel concurrentie, eventueel ook ingrijpen door mooist spreidende scheuten te behouden en andere weg te nemen.
- ook aan de orde: gezonde en slechte takken, evt. ziektes en aantastingen
 - om gezond te blijven moeten takken(gestellen) de buitenkant van de kroon halen, te ver inkorten van onderste takken komt helaas vaak voor, dan liever helemaal wegnemen
 - takken die al langer diep onder de kroon hangen 'verkommeren', zijn soms al afstervend, wegnemen
 - ziektes en aantastingen bespreken we aan de hand van wat we vinden

Let daarbij op:

- slechte bladstand over hele boom,
- plaatselijk verlepte of verkleurde takuiteindes,
- wonden of misvormingen aan de bast,
- verkleuringen op het blad of vruchten,
- beschadigde of aangevreten takken of bladeren,
- schade aan de stam

Snoei

- ga uit van het frame dat je denkt te herkennen in de boom en kijk of je een aantal 'etages' kan onderscheiden uitgaande van de gesteltakken
- door de 'last' van het fruit hangt de kroon aan de buitenkant vaak door waardoor de ruimte tussen de etages vaak wat wordt afgedicht, daar doen we in dit stadium (aanwezigheid van fruit) niet veel aan tenzij het dringend nodig is, de buitenkant kroon behandelen we bij de wintersnoei
- binnenin de kroon wordt de ruimte tussen de etages vaak bezet door opgaande takken ('zuigers'), 'verkommerende' hangende takken en storende zijwaartse takken, die snoeien we grotendeels weg
- ook 'dubbele' scheuten of takken die pal langs elkaar lopen mogen we wegnemen
- waar sprake is van 'clusters' van opgaande takken en zeker op de bovenste etage halen we alleen de sterkste scheuten weg, we late een paar zwakke staan die weinig ruimte innemen maar helpen om hergroei vanuit die cluster te beperken
- bovenin de kroon staan na zware wintersnoei ook vaak veel nieuwe scheuten, die dunnen we uit waarbij we
 - naar elke windrichting enkele schuin afstaande scheuten laten staan
 - en/of (nog mooier) opgaande oudere takken die een goed gerichte zijtak hebben afknippen boven die naar buiten gerichte zijtak

Als gezegd: ziektes en aantastingen bespreken we aan de hand van wat we tegenkomen.

En vooraf aan de snoei bespreken we ook [laddergebruik \(ZelfDoen\)](#) en [gebruik van gereedschap](#).

Succes!

frans jansen